

Kolosov A., Kasyanova A. Principles of the Formation of Adaptation Mechanisms for the Restoration of the Functioning of Temporarily Displaced Educational Institutions

The results of the analysis of the process of restoration and development of temporarily displaced educational institutions are presented, which is the result of overcoming many difficulties on the basis of combining the efforts of the organizations themselves, their founders, the state in creating a single adaptation mechanism that combines organizational, financial, social, humanitarian and other aspects of governance. A scheme for reconstructing the graph of the composition of the units of the educational institution in the process of transfer is formalized. The principle of estimating the degree of loss of resources of displaced educational institutions is proposed, which must be taken into account when assessing the adaptive properties of each organization.

Key words: temporarily displaced educational institution, adaptation, adaptation mechanism, structural graph, coefficient of resource conservation, assessment of adaptive properties.

Стаття надійшла до редакції 22.02.2018 р.

Прийнято до друку 01.03.2018 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.

УДК 796.011.3

О. В. Ливацький

**ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
В КОНТЕКСТІ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ**

Гуманітарна політика – це системна й послідовна діяльність держави по відношенню до людини і суспільства в цілому, яка ставить за мету досягнення високого життєвого, духовного та інтелектуального рівня розвитку особистості [1]. Складовими елементами гуманітарної сфери, які відображають стан духовного життя людини й суспільства, є, перш за все, фундаментальні галузі – освіта, наука, культура та їхні підгалузі: виховання, інформаційне середовище, фізична культура, спорт, дозвілля, туризм, релігія, етнічні відносини [5, с. 207].

Державна політика у сфері фізичної культури і спорту як складової гуманітарної сфери ставить за мету створення умов для задоволення потреб громадян у зміцненні здоров'я, у фізичному та духовному розвитку, розвиток фізкультурно-спортивного руху [1].

На сьогодні В. Дзоз, С. Здіорук, П. Петровський, В. Скуратівський, В. Трощинський, І. Черничко, С. Чукут та ін. у своїх працях висвітили концептуальне бачення державної гуманітарної політики та механізми її реалізації.

Незважаючи на досить велику кількість наукових праць, присвячених вивченню гуманітарної сфери, недостатніми залишаються дослідження, які розкривають сутність та зміст фізичного виховання студентської молоді в контексті гуманітарної політики, що і стало метою публікації.

В ст. 4 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» зазначено, що державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави, забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності.

Ст. 39 цього Закону проголошує: «В Україні не можуть визнаватися види спорту, які пов'язані з небезпекою чи надмірним ризиком для життя і здоров'я людей або мають антигуманний зміст» [4].

Суспільна трансформація поступово створює умови для того, щоб людина позбулася тотальної залежності від держави, від владних структур і долучилася до загальнолюдських соціальних цінностей. Однак, не варто перебільшувати роль держави як суб'єкта гуманітарної політики, оскільки абсолютизація її ролі й місця в суспільному житті істотно гальмує гуманітарний процес самореалізації соціального потенціалу людини, особистісних засад соціального буття, посилює тенденції державного патерналізму.

Водночас, недооцінювання ролі держави як суб'єкта гуманітарної політики так само неприпустимо, адже вона завжди є й буде головною інституціональною структурою в системі суб'єктів регулювання процесів соціально-гуманітарного розвитку суспільства [2, с. 85].

Досить ґрунтовний аналіз щодо вироблення гуманітарної політики держави зроблено О. Степанко. Автором зазначено, що з метою забезпечення функціонування й розвитку гуманітарної сфери виробляється державна політика, тобто визначаються дії системи органів державної влади згідно з наміченими цілями, напрямками, принципами для розв'язування сукупності взаємопов'язаних проблем у певній сфері суспільної діяльності. Саме таким чином виробляється в державі гуманітарна політика.

Надалі О. Степанко зазначає, що за визначенням, яке надається в енциклопедичному словнику з державного управління, гуманітарна політика – це «система цілеспрямованої, регулюючої, організуючої, координуючої діяльності суб'єктів, спрямована на забезпечення оптимального функціонування та розвитку гуманітарної сфери життєдіяльності суспільства, соціального, духовного життя, соціальних та духовних відносин». Але метою гуманітарної політики є створення умов для соціально-гуманітарного розвитку суспільства, соціальної, інтелектуально-духовної безпеки людини й суспільства, реалізацію її соціальних, духовних потреб, формування і збагачення творчого потенціалу особи, всебічну самореалізацію її сутнісних сил, соціодинаміку освіти, науки, культури тощо. Проте, це стосується

визначення соціально-гуманітарної політики. Сутність гуманітарної сфери у вузькому її розумінні, а саме: гуманітарна політика – це система діяльності, що має на меті всебічне сприяння створенню, розвиткові та збереженню духовних (як загальнолюдських, загальноцивілізаційних, так і національних) цінностей [4, с. 205].

В. Кіров розглядає гуманітарну політику як систему принципів, цілей, механізмів, послідовних заходів, що мають на меті створення умов для гуманітарного розвитку суспільства, соціальної, інтелектуально-духовної безпеки людини й суспільства, реалізацію соціальних, духовних потреб, формування і збагачення творчого потенціалу особи. Важливими засадами розвитку соціальної безпеки в суспільстві є самодисципліна особистості і відповідальність індивідуальності, які забезпечують реалізацію демократичних принципів соціальної життєдіяльності людини [2, с. 83].

Саме ці якості особистості формуються під час фізичного виховання студентської молоді у закладі вищої освіти.

Фізична культура містить значний потенціал для формування здорового покоління, позитивно впливає на ціннісну сферу молоді, сприяє залученню її до практичної діяльності, пов'язаної з фізичним удосконаленням, як невід'ємною складовою загального здоров'я людини. Тому, залучення студентської молоді до цінностей фізичної культури є одним із перспективних напрямів роботи закладів вищої освіти.

Реалії сьогодення засвідчують неухильне зниження рівня здоров'я студентів, на яке негативно впливають не лише соціогенні та екологічні фактори, а й низька рухова активність, недостатнє усвідомлення пріоритетів здорового способу життя, нехтування фізичною культурою. Як наслідок, спостерігається зростання кількості соматичних і психосоматичних захворювань, поширення в молодіжному середовищі наркотичної і алкогольної залежності в умовах хронічного психоемоційного стресу. Тому важливим є залучення студентів до фізично-спортивної діяльності з метою забезпечення їхнього фізичного розвитку, формування ціннісного ставлення до фізичної культури, що є важливою складовою його професійної підготовки.

Фізичне виховання зорієнтоване на утвердження здорового способу життя, забезпечення повноцінного фізичного розвитку особистості, формування її фізичних здібностей, зміцнення здоров'я, гармонії тіла й духу. Ціннісне ставлення до фізичної культури відображає інтеграцію знань, ціннісних орієнтацій, особистісних якостей і практичних умінь у сфері фізичної культури, емоційно-позитивне сприйняття занять фізичною культурою, прагнення до самоаналізу й самовиховання.

На практиці це забезпечує вибір свідомої поведінки, яка ґрунтується на нормативно-фізичних і моральних засадах. Ціннісне ставлення до фізичної культури репрезентує головні регуляції дій особистості, що закріплюються у її звичках, традиціях, принципах життя і професійної діяльності, у психічних станах, вчинках та якостях [6, с. 199–200].

Надання студентам можливості проявляти самостійність та ініціативу є необхідною умовою формування інтересу до навчальної діяльності. Важливою складовою підготовки студентської молоді до майбутньої професійної діяльності є формування у неї соціальної активності в гармонії з фізичним розвитком на засадах пріоритету здоров'я та визнання цінностей фізичної культури. Прилучення студентської молоді до цінностей фізичної культури розглядається як один із перспективних напрямів модернізації фізичного виховання в закладах вищої освіти [3, с. 97].

Кожен студент закладу вищої освіти має усвідомити необхідність докладання максимальних особистих зусиль у використанні доступних засобів фізичної культури для підвищення рівня своєї фізичної підготовленості, функціональних можливостей систем організму, профілактики захворювань, зміцнення здоров'я, організацію активного дозвілля, сприяння успішній соціалізації на всіх етапах життєдіяльності.

Фізичне виховання студентів – нерозривна складова частина вищої гуманітарної освіти, результат комплексної педагогічної дії на особистість майбутнього фахівця в процесі формування його професійної компетенції.

Матеріалізований результат цього процесу – рівень індивідуальної і фізичної культури кожного студента, його духовність, ступінь розвитку професійно значущих здібностей. Зміст фізичного виховання студентів, стратегія пріоритетних напрямів його вдосконалення здатні до активного впливу соціально-економічних чинників [6, с. 202].

На сьогоднішній день одним із пріоритетних завдань державної політики у сфері фізичної культури і спорту є формування позитивного міжнародного іміджу держави, орієнтування на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури і спорту, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у цій сфері. Молоді фахівці повинні активними і творчими особистостями, вміти приймати самостійні рішення, відповідати сучасним вимогам до професії, бути конкурентоспроможними.

Особливості формування зазначених якостей у студентської молоді в закладах вищої освіти під час занять фізичною культурою і спортом в контексті гуманітарної політики держави буде розглянуто нами в наступних розвідках.

Список використаної літератури

- 1. Гуманітарна** політика держави / Чернігівська обласна державна адміністрація. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cg.gov.ua/index.php?id=3851&tp=1&pg=single_page.php>
- 2. Кіров В. І.** Гуманітарна політика держави і проблема соціальної безпеки / В. І. Кіров // Актуальні проблеми державного управління. - 2013. – Вип. 1. – С. 81–85. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2013_1_25>.
- 3. Козак Є. П.** Формування ціннісного ставлення до фізичної культури у студентів вищих

педагогічних навчальних закладів / Є. П. Козак, С. І. Жевага // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Вип. 4. – 2011. – С. 96–103. **4. Про** фізичну культуру і спорт: Верховна Рада України; Закон від 24.12. 1993 № 3808-12. – Ред. від 16.02.2018, підстава 2273-19. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page?text=%E3%F3%EC>>.

5. Степанко О. В. Сутність, мета, завдання та складові гуманітарної сфери / О. В. Степанко // Теорія та практика державного управління. – 2012. – Вип. 3. – С. 201–208. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2012_3_29>

6. Турчак А. Фізичне виховання студентів як складова частина вищої гуманітарної освіти / А. Турчак, О. Шевченко // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 131. – С. 199–204. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_131_55>

Ливацький О. В. Фізичне виховання студентської молоді в контексті гуманітарної політики держави

У статті розкрито сутність та зміст фізичного виховання студентської молоді в контексті гуманітарної політики держави. Зазначено, що державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави, забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності. Гуманітарна політика розглядається як система принципів, цілей, механізмів, послідовних заходів, що мають на меті створення умов для гуманітарного розвитку суспільства, соціальної, інтелектуально-духовної безпеки людини й суспільства, реалізацію соціальних, духовних потреб, формування і збагачення творчого потенціалу особи.

Фізичне виховання студентів є нерозривною складовою частиною вищої гуманітарної освіти, результатом комплексної педагогічної дії на особистість майбутнього фахівця в процесі формування його професійної компетенції. Результат цього процесу – рівень індивідуальної і фізичної культури кожного студента, його духовність, ступінь розвитку професійно значущих здібностей.

Ключові слова: фізична культура, фізичне виховання, студент, заклад вищої освіти, гуманітарна політика.

Ливацький А. В. Физическое воспитание студенческой молодежи в контексте гуманитарной политики государства

В статье раскрыты сущность и содержание физического воспитания студенческой молодежи в контексте гуманитарной политики государства. Указано, что государственная политика в сфере физической культуры и спорта основывается на принципах признания физической

культуры и спорта как приоритетного направления гуманитарной политики государства, обеспечения гуманистической направленности и приоритета общечеловеческих ценностей, справедливости, взаимного уважения и гендерного равенства. Гуманитарная политика рассматривается как система принципов, целей, механизмов, последовательных мероприятий, целью которых является создание условий для гуманитарного развития общества, социальной, интеллектуально-духовной безопасности человека и общества, реализация социальных, духовных потребностей, формирование и обогащение творческого потенциала личности.

Физическое воспитание студентов является неразрывной составной частью высшего гуманитарного образования, результатом комплексного педагогического воздействия на личность будущего специалиста в процессе формирования его профессиональной компетенции. Результат этого процесса – уровень индивидуальной и физической культуры каждого студента, его духовность, степень развития профессионально значимых способностей.

Ключевые слова: физическое воспитание, физическая культура, студент, учреждение высшего образования, гуманитарная політика.

Lyvatskiy A. The Physical Education of Student Youth in the Context of the State Humanitarian Politics

The article describes the essence and content of physical education of student youth in the context of the state humanitarian politics. It is noted that the state politics in the field of physical culture and sports is based on the principles of recognition of physical culture and sports as a priority direction of the humanitarian policy of the state, ensuring the humanistic orientation and priority of universal values, justice, mutual respect and gender equality.

Humanitarian politics is considered as a system of principles, goals, mechanisms, and consecutive measures aimed at creating conditions for the humanitarian development of society, social, intellectual and spiritual security of man and society, the realization of social and spiritual needs, the formation and enrichment of the creative potential of a person.

Physical education of students is an inseparable component of higher humanitarian education, the result of a comprehensive pedagogical impact on the personality of a future specialist in the process of forming his professional competence.

Student's level of individual and physical culture, spirituality, degree of development professionally meaningful abilities is result of this process.

Key words: physical culture, physical education, student, institution of higher education, humanitarian politics.

Стаття надійшла до редакції 18.02.2018 р.

Прийнято до друку 01.03.2018 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.